

som afslutter Das Lied von der Erde, slutter mærkeligt uforløst. Som om den bare holder op. Sangeren når aldrig ned til grundtonen, og en dissonans bliver ved med at hænge i slutklangen. Gustav Mahler, sin tids mest berømte dirigent, nåede ikke selv at dirigere Das Lied von der Erde. Uropførelsen af værket var i hænderne på Bruno Walter, som fremførte værket i München i november 1911, et halvt år efter Mahlers død. Arnold Schönberg påbegyndte arbejdet med at lave denne instrumentation for kammerensemble, og på baggrund af Schönbergs skitser udarbejdede komponisten og dirigenten Rainer Riehn i 1980 versionen, som Esbjerg Ensemble spiller ved denne koncert. Den stærkt reducerede instrumentation får værket til at fremstå mere nøgent og mere kantet. Særligt fraværet af den store orkestrale strygerklang fremhæver musikkens moderne og splittede karakter.

Das Trinklied vom Jammer der Erde Mennesket er intet i denne verden, derfor spil din lut og syng. Linjen *Dunkel ist das Leben, ist er Tod* gentages mange gange.

Der Einsame im Herbst I den bølgende tåge visner naturen og i det ensomme menneskes hjerte holder efteråret sit indtog.

Von der Jugend En gammel mand tænker tilbage på sin ungdomstid med venner, der snakker sammen, digter og drikker te i pavillonen.

Von der Schönheit Den gamle drømmer sig tilbage til skønhedens tid med unge piger, der plukker blomster, og smukke drenge, der tumler af sted på heste.

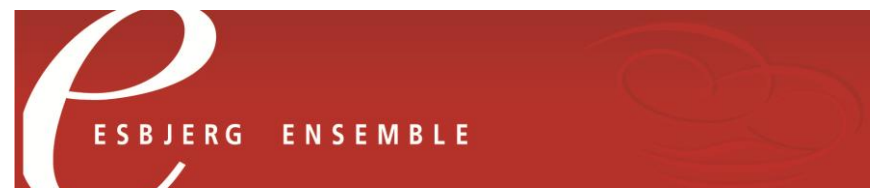
Der Trunkene im Frühling Den, der ikke kan glædes over naturens storhed ved forårstid, må drikke, sove og synge for at glemme den jordiske tilværelse.

Der Abschied De trætte mennesker går hjem for at lære, hvad der er lykke og ungdom. Når foråret kommer, vil jorden atter blomstre op. Ordet *Ewig* gentages og bliver svagere og svagere.

Næste koncert:

Onsdag den 18. maj kl. 19.30,
Musikhuset Esbjerg

Gustav Mahler - Das Lied von der Erde

Søndag, 15. maj kl. 19.30 i Århus Musikhus

Onsdag, 18. maj kl. 19.30 Musikhuset Esbjerg

Mahler

Das Lied von der Erde

med Esbjerg Ensemble

Jin Wang, dirigent

Monica Groop, messo sopran

David Danholt, tenor

Koncerten i Århus Musikhus er arrangeret af Århus Musikforening

Gustav Mahler (1860-1911) Das Lied von der Erde (1908) for ensemble og to sangsolister.

1. **Das Trinklied vom Jammer der Erde** (*Drikkevisen om jordens jammer*)
2. **Der Einsame im Herbst** (*Den ensomme om efteråret*)
3. **Von der Jugend** (*Om ungdommen*)
4. **Von der Schönheit** (*Om skønheden*)
5. **Der Trunkene im Frühling** (*Den berusede om foråret*)
6. **Der Abschied** (*Afskeden*)

Koncerten transmitteres direkte i DR P2 onsdag, 18. maj i Esbjerg.

Medvirkende:

Kerstin Thiele, fløjte; Rachel Bullen, obo; Ron Chen-Zion, klarinet; Etienne Boudreault, fagot; Joke Wijma, horn; Ulrich Stärk, klaver; Rasmus S. Kjøller, harmonium; Christian Eisenberger, violin; Niels Christian Øllgaard, violin; Michel Camille, bratsch; Franz Ortner, cello; Valur Palsson, kontrabas.

Jin Wang, dirigent

Monica Groop, messo sopran

David Danholt, tenor

I år kan vi markere 100året for uopførelsen af Gustav Mahlers (1860-1911) timelange symfoniske sangcyklus, "Das Lied von der Erde". Værket er et af den nyere musikhistories brændpunkter. Få værker udtrykker så meget om den tid, de er skrevet i, og få værker har vakt så stor genklang i deres eftertid.

Gustav Mahlers musik skræver imellem det 19. århundredes senromantik og det 20. århundredes modernisme. Han skrev ikke mange værker, til gengæld er stort set alt, hvad han har skrevet, monumentalt. Det er, som om hvert værk vil rumme en hel verden af følelser. Senromantikens svulstighed står ofte side om side med det enkle og banale. Folkemusik og gaderåb og naturlyde, som Mahler har hørt i sin barndom og ungdom i en lille by i Bøhmen, veksler med sindrig flerstemmighed og klange, der næsten er atonale. En enkel, imødekommende og indsmigrende melodi kan vokse til en larmende og hvinende orkestersats, hvor musikken truer med at løbe grassat og bryde sammen. Alt sammen samles af Mahlers formidable evne til at male med orkestrets instrumenter. Mahler kan skrive for instrumenterne, så de fremkalder minder om al den anden musik, der er strømmet igennem dem. Musikken taler til vores musikalske erindring. Dette aspekt af Mahlers musik gør, at den til stadighed kan virke overraskende og aktuel. Samtidig er det måske også det, som gjorde, at den i sin samtid blev mødt med både begejstring og stærk modvilje. For der er heri et slags kultur-kritisk

perspektiv - et element af *trods*: Muligheden af det oprindelige, oprigtige og enkle udtryk kæmper bag svulstighed, vildskab og kompleksitet. Mahlers musik bliver en kommentar fra datidens musikkultur, hvor koncertlivet blomstrede og hvor musikken på mange måder nåede et højdepunkt i kunstnerisk raffinement og udtryk, men hvor dyrkelsen af musikken også nærmede sig selvforherligende sværmeriskhed og dekadence.

Das Lied von der Erde er skrevet til digte fra klassisk kinesisk poesi, som Mahler havde læst i en samling af tyske oversættelser kaldet "Den Kinesiske fløjte". Mahler valgte tekster ud og redigerede dem til sit eget brug. I disse tekster fandt Mahler udtryk for ur-motiver knyttet til liv og lidenskab, ligesom han i sine yngre år havde fundet det i den tyske folkedigtning i "Des Knaben Wunderhorn", som mange af hans tidlige værker kredser om. Det kinesiske sætter sig glimtvis igennem i musikken med små kinesiske melodier.

Da Mahler påbegyndte værket i 1907, var det på et yderst kritisk tidspunkt i hans liv. Hans 4årige datter var død og Mahler havde selv fået diagnosticeret den fatale hjertesygdom, der få år senere skulle tage livet af ham. Hertil var han trådt tilbage fra stillingen som kunstnerisk leder ved Wiens hofopera, delvist på baggrund af, at der havde været ført en antisemitisk betonet kampagne mod hans person. Mahler var født jøde, men var som ung, vist mest af pragmatiske grunde, konverteret til katolicismen. De sidste værker, Mahler skrev, er indadvendte og sorgfulde. Sangen "Der Abschied",